

Міністерство освіти і
науки України
Сумський державний університет

Національна академія наук України
Державна установа «Інститут еко-
номіки та прогнозування»

Науково-дослідний
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ РОЗВИТКУ (ІЕР)
Сумського державного університету
МОН України та НАН України

Звіт
про діяльність
у 2022-2023 роках

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Національна академія наук України
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування»

Науково-дослідний
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ РОЗВИТКУ (ІЕР)
(у складі Сумського державного університету)
МОН та НАН України

ЗВІТ
про діяльність
у 2022–2023 роках

Суми 2024 р.

ЗМІСТ

Відомості про персональний склад ІЕР	4
Вступ	5
1. Напрями наукової діяльності	6
2. Наукові проекти	7
3. Наукові публікації	14
4. Освітня діяльність	24
5. Експертна робота	28
6. Міжнародна діяльність	29
7. Видавничі проекти	35
8. Присутність в Інтернеті	49
9. Громадська діяльність	52

Відомості про персональний склад ІЕР

У науково-дослідній та освітній діяльності ІЕР безпосередньо взяли участь понад 50 науковців, у тому числі – 9 професорів, докторів наук та 17 кандидатів наук (з них – 16 доцентів), а також 20 аспірантів і 10 студентів Сумського державного університету.

Керівний склад Інституту:

Директор: Мельник Леонід Григорович,
доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету
e-mail: melnyksummy@gmail.com, melnyk@econ.fem.sumdu.edu.ua
сайт кафедри: <https://econ.biem.sumdu.edu.ua/>

Заступник директора: Кубатко Олександр Васильович,
доктор економічних наук, професор, доцент кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету
e-mail: okubatko@econ.sumdu.edu.ua

Заступник директора: Карінцева Олександра Іванівна,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету
e-mail: karintseva@econ.sumdu.edu.ua
сайт кафедри: <https://econ.biem.sumdu.edu.ua/>

Заступник директора: Сотник Ірина Миколаївна,
доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету
e-mail: sotnyk@econ.sumdu.edu.ua

Вчений секретар: Маценко Олександр Михайлович,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету,
e-mail: amatsenko@econ.sumdu.edu.ua

Секретар: Завдов'єва Юлія Миколаївна,
молодший науковий співробітник кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету
e-mail: y.zavdovyeva@econ.sumdu.edu.ua

Адреса Інституту: вул. Харківська, 116, м. Суми, 40007, Україна
Телефон: 380-999477974; 380-999528452

Координація наукової діяльності ІЕР здійснювалася під керівництвом Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» за участі д.е.н., академіка НАНУ В. М. Гейця та д.е.н., академіка НАНУ А. А. Гриценка.

ВСТУП

Про історію створення Інституту. Створенню науково-дослідного Інституту економіки розвитку МОН та НАН України передувала плідна співпраця вчених кафедри економіки та кафедри маркетингу Сумського державного університету (СумДУ) – з одного боку, та державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» – з іншого. Результатом цієї роботи, зокрема, стали публікації колективних монографій: «Методи оцінки екологічних втрат» (2003); «Методи вирішення екологічних проблем» (2005); «Соціально-економічні проблеми інформаційного суспільства» (2005) та підручників з грифом МОН України «Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням» (2005).

У лютому 2006 р. було укладено офіційний Договір про співробітництво між державною установою «Інститут економіки та прогнозування НАН України» (ІЕПР) і СумДУ МОН України.

У вересні 2006 р. за ініціативи кафедри економіки та за згодою керівництва двох установ рішенням Вченої ради СумДУ при університеті було створено науково-дослідний Інститут економіки розвитку подвійного підпорядкування – МОН та НАН України.

У листопаді 2006 р. (15–16.11.2006 р.) ректором СумДУ проф. А. В. Васильєвим і директором ІЕПР НАНУ академіком НАНУ В. М. Гейцем було затверджено Положення про науково-дослідний Інститут економіки розвитку МОН і НАН України. Згідно Положення, ІЕР виступає структурним підрозділом СумДУ, а при виконанні наукової діяльності керується рекомендаціями ІЕПР НАНУ. Через рік – у листопаді 2007 р. створення ІЕР було затверджено спільним наказом МОН та НАН України (№ 1012/529 від 16.11.2007 р.).

У 2009, 2011, 2013, 2015, 2017, 2019, 2021 роках опубліковано звіти науково-дослідного Інституту економіки розвитку про проведену діяльність відповідно за 2007–2009, 2010–2011, 2012–2013, 2014–2015, 2016–2017, 2018–2019, 2020–2021 роки.

Зв'язки з науковцями НАН України. У звітному періоді ІЕР підтримував постійні наукові зв'язки з інституціями НАН України: Інститутом економіки і прогнозування (м. Київ), Інститутом економіки природокористування та сталого розвитку (м. Київ), Інститутом регіональних досліджень (м. Львів), Центром дослідження науково-технічного потенціалу і історії науки ім. Г. М. Доброва (м. Київ)

У проєктах взяли участь ІЕР науковці, що представляють інституції НАН України: академік НАНУ, д.е.н., проф. А. А. Гриценко; д.е.н., проф. І. К. Бистряков; д.е.н., проф. Л. В. Дейнека; д.е.н., проф. О. О. Веклич; к.е.н., с.н.с. Л. П. Кавуненко; к.е.н., с.н.с. В. Ю. Грига; академік НААНУ, д.е.н., проф. М. А. Хвесик; д.е.н., с.н.с. О. А. Циплітська.

1. Напрями наукової діяльності

Основними напрямками наукової діяльності ІЕР є:

- економіка сестейнового (сталого) розвитку;
- інформаційна економіка;
- інноваційні менеджмент та підприємництво;
- економіка розвитку систем;
- економіка і маркетинг інновацій;
- соціально-економічна та екологічна безпека;
- економіка ресурсозбереження;
- дематеріалізація бізнес-процесів;
- маркетингові дослідження;
- євроінтеграційні процеси в економіці й бізнесі;
- екологічна економіка;
- «зелена» економіка й екологізація бізнесу;
- реінжиніринг виробничих процесів;
- економіка регіонального розвитку;
- економіко-математичне моделювання;
- економіка фазових переходів;
- економіка фактору часу;
- соціальна і солідарна економіки;
- управління людським капіталом;
- флуктуації в бізнес-процесах;
- цифрові трансформації та Industries 3.0, 4.0, 5.0.

2. Наукові проєкти

Протягом 2022–2023 рр. науковцями ІЕР виконувалися такі науково-дослідні роботи.

Держбюджетні теми:

1) «Фундаментальні основи фазового переходу до адитивної економіки: від проривних технологій до інституційної соціологізації рішень», 2021–2023 рр. (науковий керівник – д.е.н., проф., професор кафедри економіки, підприємництва та БА Л. Г. Мельник). Річний обсяг фінансування – 120 тис. грн. Джерело фінансування – загальний фонд державного бюджету МОНУ (№ д/р 0121U109557). **Робота успішно завершена.**

Робота спрямована на визначення ключових проблемних вузлів фазового переходу до адитивної економіки та дослідження методологічних засад формування відтворювального механізму сестейнового розвитку. В ході виконання проєкту сформовані механізми управління процесами фазового переходу для забезпечення сестейнового соціально-економічного розвитку та формування інформаційного суспільства: концепція обґрунтування проривного фазового переходу до моделі адитивної економіки. Проаналізовані проблемні вузли та успішні практики (зокрема, зарубіжних суб'єктів) переходу до моделі адитивної економіки. Розроблені рекомендації щодо інституційної соціологізації трансформаційних рішень та активізації потенціалу самоорганізації населення та бізнес-структур «адитивної» цифрової економіки.

2) «Розроблення економічних механізмів підвищення енергоефективності та сталого розвитку відновлюваної енергетики у домогосподарствах України», 2023–2025 рр. (головний виконавець – д.е.н., проф., професор кафедри економіки, підприємництва та БА Сотник І. М. Загальний обсяг фінансування – 8 675, 5 тис. грн. Джерело фінансування – загальний фонд державного бюджету МОНУ (№ д/р 0122U001233). **Робота виконується.**

Робота спрямована на удосконалення існуючих і запровадження нових економічних механізмів підвищення енергоефективності і сталого розвитку відновлюваної енергетики у секторі домогосподарств, перетворення їх на прос'юмерів. У рамках проєкту будуть розроблені для домогосподарств: підходи до розрахунку оптимального рівня «зеленого» тарифу, до інвестування в енергоефективні й «зелені» енерготехнології, до вибору енергетичних стратегій; організаційно-економічні механізми стимулювання розвитку енергоакumulюючих потужностей; теоретичні основи управління розвитком енергоефективності і відновлюваної енергетики тощо.

3) «Реструктуризація національної економіки в напрямі цифрових трансформацій для сталого розвитку», 2023–2025 рр. (науковий керівник – д.е.н.,

проф., завідувач кафедри економіки, підприємництва та БА Карінцева О. І. Загальний обсяг фінансування – 6 704,58 тис. грн. Джерело фінансування – загальний фонд державного бюджету МОНУ (№ д/р 0121U100470). **Робота виконується.**

Робота спрямована на формування сестейнових моделей функціонування економіки на основі реструктуризації секторів національного господарства, використання альтернативних енергетичних джерел, адитивних методів виробництва та діджиталізації. В рамках проєкту буде розроблено методології визначення факторних детермінант диференціації регіонального розвитку; розроблено методики оцінки узгодженості розвитку регіонів України в напрямі цифрових трансформацій; оцінено процеси реструктуризації національного господарства в контексті адитивної, цифрової економіки; удосконалено наукові підходи до визначення драйверів цифрової трансформації.

4) Грант молодих вчених «Сталий розвиток та ресурсна безпека: від проривних технологій до цифрової трансформації економіки України», 2021–2023 рр. (науковий керівник – д.е.н., проф., доцент кафедри економіки, підприємництва та БА Кубатко О. В.). Загальний обсяг фінансування – 2281,7 тис. грн. Джерело фінансування – загальний фонд державного бюджету МОНУ (№ д/р 0121U100470). **Робота успішно завершена.**

Робота спрямована на розроблення науково-методичного комплексу (НМК) та практичного інструментарію щодо переходу країни до моделі адитивної економіки на основі обґрунтування впровадження проривних технологій та цифрової трансформації, що забезпечує сестейновий (сталий) соціально-економічний розвиток, ресурсну безпеку країни та конкурентоздатність національної економіки. Створення НМК передбачає: розробку наукових підходів до оцінки і прогнозування стану соціально-економічних систем та природно-ресурсного потенціалу, формування системи відповідних показників та критеріїв для їх кількісного виміру з урахуванням ефектів проривних технологій

Міжнародні проєкти:

1) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня кафедри): «Законодавчий економічний та соціальний перехід ЄС до сестейнового суспільства в рамках Індустрій 4.0 та 5.0» (“EU legislative, economic and social transition to sustainable society within Industry 4.0 and 5.0” EULES) (керівник Л. Г. Мельник) (2020–2023).

Зазначений проєкт спрямований на розробку шести основних навчальних курсів (модулів) та платформи електронного навчання з головною метою просування досвіду ЄС у сфері дослідження сталого розвитку через освіту.

Зокрема, академічна цінність цієї кафедри EULES полягає у розробці та впровадженні у навчальний процес таких нових курсів:

- «Практика сестейногового розвитку ЄС у контексті Індустрії 4.0» <https://elearning.sumdu.edu.ua/s/b3-1hua>;
- «Малий та середній бізнес та стартапи в ЄС в умовах Індустрій 4.0 та 5.0» <https://elearning.sumdu.edu.ua/s/4e-1ieh>;
- «Досвід ЄС щодо формування інформаційного суспільства в Індустріях 4.0 та 5.0» <https://elearning.sumdu.edu.ua/s/66-1hu6>;
- «Готовність ЄС відповідати викликам Індустрії 3.0, 4.0 та 5.0» <https://elearning.sumdu.edu.ua/s/99-1hux>;
- «Уроки ЄС для формування соціальної та солідарної економіки» <https://elearning.sumdu.edu.ua/s/bc-1hub>;
- «Зелена економіка в умовах Індустрій 3.0 та 4.0: досвід ЄС для України» <https://elearning.sumdu.edu.ua/s/6f-1hu8>.

Ці курси є новими для української системи освіти. Напрямок сестейногового розвитку є ключовим пріоритетом української економіки (особливо в світлі того, що Уряд намагається мінімізувати свою залежність від газу та розвивати альтернативні джерела енергії). Основними цільовими групами кафедри EULES є студенти університету з кількох напрямів («спеціальностей»): «Економіка», «Менеджмент», «Соціальні комунікації», «Екологія», «Інженерія», «Економіка навколишнього середовища», «Інформатика», «Журналістика», «Реклама та зв'язки з громадськістю». У рамках цієї кафедри EULES очікується розробка навчальних матеріалів для вищезазначених шести курсів та забезпечення того, щоб ці курси входили до обов'язкових або факультативних університетських програм (залежно від спеціальності та університету). Створено шість відповідних відкритих онлайн-версій курсів із відеолекціями на відкритій платформі Сумського державного університету (OCW) для ширшого поширення та просування. Оpubліковано ряд книг щодо реалізації досвіду ЄС у сфері сталого розвитку. **Робота успішно завершена.**

2) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня кафедри): «Економічна політика ЄС та громадське суспільство» (“Jean Monnet Chair in EU Economic Policies and Civil Society”, 619878-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR) (керівник О. В. Кубатко) (2020–2023).

В рамках виконання зазначеного проєкту було розроблено п'ять основних модулів та платформу електронного навчання для просування досліджень ЄС, пов'язаних з політикою ЄС та громадянським суспільством. В рамках мультидисциплінарного проєкту відбулося формування команди вчених, які є представниками трьох кафедр вітчизняних ВНЗ: 1) кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування; 2) кафедри психології, політології та соціокультурних технологій; 3) кафедри міжнародного, європейського та цивільного права.

У рамках міжнародного проєкту ЄС Жана Моне (рівня кафедри) JMCEU було виконано:

- розробка навчальних матеріалів для десяти курсів та забезпечення включення цих курсів у навчальні плани університетів;
- створення п'яти відкритих онлайн-курсів та веб-сайту;
- публікація підручника та монографії щодо політики ЄС та громадянського суспільства;
- перепідготовка та підготовка викладачів університетів, студентів та шкільних вчителів з питань ЄС;
- включення актуальних питань ЄС до тематики конференцій, організованих у Сумському державному університеті.
- заохочення мережевої діяльності в рамках громадянського суспільства, партнерів та мереж ВНЗ ЄС

Робота успішно завершена.

3) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): Соціальна солідарна економіка: впровадження досвіду ЄС для сталого розвитку» (SSExpEU – 101047518 – GAP-101047518) (керівник І.М. Сотник) (2022–2025 рр.)

Проєкт покликаний заохотити здобувачів освіти до оволодіння прогресивними напрямками соціалізації та солідаризації економіки в ЄС, а також можливостями їх впровадження в Україні. Залучення молодих та досвідчених спеціалістів до цього проєкту дозволить розробити інноваційні методи навчання і дослідження європейської інтеграції. Очікується, що основним результатом проєкту для його учасників стане підвищення рівня обізнаності з європейськими студіями, які принесуть додаткову цінність у їхній майбутній кар'єрі, створять передумови для солідаризації суспільства та підтримають молодь у професійному зростанні.

У рамках модуля планується:

- публікація електронного навчального посібника, наукових статей за тематикою модуля;
- розробка навчальної інтерактивної гри «Абетка термінів соціальної та солідарної економіки»;
- створення відкритого онлайн-курсу;
- видання монографії за тематикою модуля;
- включення тематики соціальної та солідарної економіки до конференцій у Сумському державному університеті;
- сприяння мережевій діяльності у рамках громадянського суспільства, партнерів та мереж закладів вищої освіти шляхом проведення круглих столів, конференцій, інших освітніх та наукових заходів, тощо.

Робота виконується.

4) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): «Проривні технології для сестейного розвитку в умовах індустрій 4.0 та 5.0: досвід ЄС» (101083435 – DTSDI – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) (керівник І. Б. Дегтярьова) (2022–2025 рр.)

Головною метою цього проекту Жана Моне є сприяння інноваційності та сталому розвитку в Європі через освіту та розвиток громадянського суспільства. Цільовою аудиторією проекту є студенти ВНЗ, учні загальноосвітніх шкіл та громадяни України загалом. Модуль DTSDI спрямований на розробку чотирьох основних курсів та платформи електронного навчання для просування досліджень, пов'язаних з політиками ЄС щодо забезпечення інноваційності та сталого розвитку.

У рамках модулю DTSDI очікується:

- розробка навчальних матеріалів для чотирьох навчальних курсів;
- створення відкритих онлайн-курсів та веб-сайту;
- видання підручника та монографії, що стосуються політики ЄС в сфері інновацій та сталого розвитку;
- включення аспекту ЄС до конференцій у Сумському державному університеті;
- сприяння мережевій діяльності у рамках вищих навчальних закладів.

Робота виконується.

б) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): «Молодь і бізнес: практики ЄС для співпраці» (101126538 – YouthBEU – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH) (керівник Б. Л. Ковальов) (2023–2026 рр.).

Головною метою цього проекту Жана Моне є посилення співпраці та спілкування між молоддю і бізнесом через освіту та навчання з використанням європейського досвіду. Цільовою аудиторією проекту є студенти закладів вищої освіти, учні закладів загальної середньої освіти та громадяни України загалом. Модуль YouthBEU спрямований на розроблення трьох основних курсів та платформи електронного навчання для просування досліджень, пов'язаних з політиками ЄС щодо посилення співпраці молоді з бізнесом.

У рамках модулю YouthBEU очікується:

- розроблення навчальних матеріалів для трьох навчальних курсів;
- створення відкритих онлайн-курсів та веб-сторінки;
- видання підручника та монографії, що стосуються політики ЄС та підтримки бізнесу;
- включення аспекту ЄС до конференцій у Сумському державному університеті;
- сприяння мережевій діяльності у рамках вищих навчальних закладів.

Робота виконується.

7) Міжнародний проєкт «EU Best Practice of Life Cycle Assessment, Social, Environmental Accounting and Sustainability Reporting», #101047667-ERASMUS-JMO-2021-MODULE, 2022–2025 («Європейська передова практика щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку»); <https://jm.snau.edu.ua/en/eu-best-practice-of-life-cycle-assessment-social-environmental-accounting-and-sustainability-reporting/>.

Проєкт має на меті ознайомити учасників з Європейським досвідом щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку та сформувані відповідні практичні навички. Унікальність модуля в тому, що він чи не єдиний в україномовному просторі знайомить учасників з підходом Life Cycle Assessment (оцінки життєвого циклу) для сприяння сталому розвитку суспільства. Оцінка життєвого циклу: кращі практики ЄС – це блок модуля, відповідальний керівник І. І. Коблянська.

Робота виконується

8) Проєкт «Сприяння розвитку емпіричних академічних досліджень в Україні» за підтримки Української та Європейської асоціацій дослідників освіти (12.2022–12.2023), співкерівник та виконавець І. І. Коблянська. <https://www.facebook.com/profile.php?id=100088>

Сучасний світ характеризується стрімким поширенням цифрових технологій і гіпер нарощуванням обсягів даних. Сучасні дослідження – це дослідження, побудовані на даних (data-driven research). Відтак, володіння знаннями та навичками щодо роботи з даними є необхідним, так званим «must have», для сучасного дослідника. Втім, в Україні є певні проблеми в цій сфері: переважання досліджень теоретичного характеру, застарілі методи, брак відповідних навичок та ін. Проєкт «Сприяння розвитку емпіричних академічних досліджень в Україні» має на меті сприяти підвищенню потенціалу вчених та наукових колективів-представників університетської спільноти в Україні у проведенні досліджень з використанням різних типів даних. Проєктом передбачені розробка та викладання інтегрованого навчального курсу, що містить модуль «Збирання даних для академічних досліджень» (3 ECTS), автор та лектор курсу – Коблянська І. І. Проєктом створено навчальну платформу на основі Canvas LMS, підготовано навчальний посібник. Цільовою аудиторією проєкту є представники вітчизняної академічної спільноти: науково-педагогічний персонал та аспіранти в університетах України, незалежно від галузі наук, віку, локації.

Робота успішно завершена.

Господогівірна діяльність:

1) «Формування стратегії підприємства в умовах переходу до цифрової економіки» (науковий керівник – к.е.н., доц. Ю. О. Мазін, 2021–2024 рр.). Обсяг фінансування – 30,24 тис. грн. (53.14-2021.СП/04, 01.06.2021–30.06.2024).

2) «Дослідження управлінських механізмів цифрової трансформації бізнесу» (науковий керівник – д.е.н., проф. О. Вас. Кубатко, к.е.н., доц. Б. Л. Ковальов, 2022–2023 рр.). Обсяг фінансування – 11,4 тис. грн. (53.14-2022.СП/02, 07.10.2022–30.09.2023).

3) «Дослідження управлінських механізмів цифрової трансформації бізнесу» (науковий керівник – д.е.н., проф. І. М. Согник, 2022–2024 рр.). Обсяг фінансування – 295,34 тис. грн. (53.14-2022.СП/01, 14.07.2022–31.12.2024).

4) «Розробка шляхів підвищення ресурсної безпеки підприємства на основі впровадження проривних технологій» (науковий керівник – д.е.н., проф. О. Вас. Кубатко, к.е.н., доц. О. Вік. Кубатко, 2021–2022 рр.). Обсяг фінансування – 21,60 тис. грн. (53.14-2021.СП/01, 05.04.2021–30.11.2022).

3. Наукові публікації

Наукові статті

В 2022–2023 роках науковцями ІЕР було опубліковано понад 40 наукових статей у виданнях, що обліковуються базами даних Scopus та/або Web of Science (WoS).

➤ Matsenko O., Tanashchuk M., Piven V., Matiushchenko M., Melnyk L. Economic Issues of Blockchain Use in Business: Challenges of Industry 4.0. *Scientific Conference on Economics and Entrepreneurship*. 2022. С. 200–207 (**WoS**).

➤ Li R., Kubatko O., Baranchenko Ye., Benetyte R., Melnyk L., Dehtyarova I., Matsenko O. Environmental and economic analysis of technological innovations in the energy sector. *International Journal of Global Environmental Issues*. 2022. 21. С. 182–197. DOI: 10.1504/ijgenvi.2022.126204 (**Scopus & WoS**).

➤ Melnyk, L., Matsenko, O., Kubatko, O., Korneyev, M., Tulyakov, O. Additive economy and new horizons of innovative business development. *Problems and Perspectives in Management*. 2022. 20. С. 175–185. DOI: 10.21511/ppm.20(2).2022.15 (**Scopus**).

➤ Melnyk, L., Yevdokimov, Y. Melnyk, V. Dehtyarova, I. Socio-economic innovations in systems analysis: environmental and economic aspects. *International Journal of Environmental Technology and Management*. 2022. 25. С. 134–153. DOI: 10.1504/IJETM.2022.120713 (**Scopus & WoS**).

➤ Mishenin, Y., Koblianska, I., Yarova, I., Kovalova, O., & Klochko, T. (2022). Operationalizing the Sustainable Fertilizer Management Global Initiative at National Level: A Conceptual Framework. *Scientific Horizons*, 25(2), 76–88. [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(2\).2022.76-88](https://doi.org/10.48077/scihor.25(2).2022.76-88) (**Scopus**).

➤ Li, R., Xin, Y., Sotnyk, I., Kubatko, O., Almashaqbeh, I., Fedyna, S., Prokopenko, O. Energy poverty and energy efficiency in emerging economies. *International Journal of Environment and Pollution*. 2022. Vol. 69, No. 1–2. P. 1–21. DOI: 10.1504/IJEP.2021.10050179 (**Scopus & WoS**).

➤ Kostenko, A., Kozyntseva, T., Opanasiuk, V., Kubatko, O., Kупenko, O. Social resilience management of Ukrainian territorial communities during the Covid-19 pandemic. *Problems and Perspectives in Management*. 2022. Vol. 20, No. 3. P. 1–11. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20\(3\).2022.01](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.20(3).2022.01) (**Scopus**)

➤ Tu, Y.-X., Kubatko, O., Piven, V., Sotnyk, I., Kurbatova, T. Determinants of Renewable Energy Development: Evidence from the EU Countries. *Energies*. 2022. Vol. 15, No. 19. 7093. DOI: <https://doi.org/10.3390/en15197093> (**Scopus & WoS**).

➤ Kubatko, O., Roubik, H., Kubatko, V., Odewole, O., Stepanenko, Y., Kovalov, B., Kozmenko, S. Life satisfaction and digital transformation of society evidence from European economies. *International Journal of Global Environmen-*

tal Issues. 2022. Vol. 21, No. 2-4. P. 245–258. DOI: <https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2022.126203> (**Scopus**).

➤ Tu, Y.-X., Kubatko, O., Karintseva, O., Piven, V. Decarbonisation drivers and climate change concerns of developed economies. *International Journal of Environment and Pollution*. 2022. Vol. 69, No. 1–2. P. 112–129. DOI: <https://doi.org/10.1504/IJEP.2021.125194> (**Scopus**).

➤ Kovalenko Y., Kolosok S., Saher L., Delibasic M. Renewable Energy and Energy Innovations: Examining Relationships Using Markov Switching Regression Model. *Marketing and Management of Innovations*. No.2. P. 151-160. <https://doi.org/10.21272/mmi.2022.2-14> (**WoS**).

➤ Boon E., Egyir I., Oppong-Boateng R., Karintseva O., Dibkuu B. Young people and women as key drivers of agricultural transformation in Africa: transiting from rhetoric to action in Ghana. *International Journal of Global Environmental Issues*. 2022. 21. C. 217–244. <https://doi.org/10.1504/ijgenvi.2022.126201> (**Scopus & WoS**).

➤ Kovalenko, Y., Artyukhova, N., Tiutiunyk, I., Bogacki, S., Wołowiec, T., Dluhopolskyi, O., Dluhopolskyi O., Scenario Modeling of Energy Policies for Sustainable Development. *Energies*. 2022. No. 15, <https://doi.org/10.3390/en15207711> (**Scopus**).

➤ Voronenko V. Information & Analytical Support of Innovation Processes Management Efficiency Estimations at the Regional Level. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. No. 22(6). P. 400–407. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.6.50> (**WoS**).

➤ Kurbatova T., Sotnyk I., Kubatko O., Gorbachova L., Khrystiuk B. Small hydropower development in Ukraine under global climate change patterns: is state economic support sufficient? *International Journal of Environment and Sustainable Development*. 2022. Volume 21(4), 465–473. <https://doi.org/10.1504/IJESD.2021.10042076> (**Scopus & WoS**)

➤ Sotnyk I., Kurbatova T., Blumberga A., Kubatko O., Kubatko O. Solar energy development in households: ways to improve state policy in Ukraine and Latvia. *International Journal of Sustainable Energy*. Published online: 03 Jul 2022. <https://doi.org/10.1080/14786451.2022.2092106> (**Scopus & WoS**)

➤ Sotnyk I., Kurbatova T., Romaniuk Y., Prokopenko O., Gonchar V., Sayenko Y., Prause G., Sapiński A. Determining the optimal directions of investment in regional renewable energy development. *Energies*. 2022. Volume 15, 3646. <https://doi.org/10.3390/en15103646>. <https://www.mdpi.com/1996-1073/15/10/3646> (**Scopus & WoS**)

➤ Melnyk, L., Kalinichenko L., Kubatko O., Dobrowolski Z., Babczuk A. Restructuring the economic systems on the way to an additive economy. *Problems and Perspectives in Management*. 2023. 21(3). 230–243. [https://10.21511/ppm.21\(3\).2023.18](https://10.21511/ppm.21(3).2023.18) ISSN 1727-7051 (**Scopus**)

- Wang W., Kubatko O., Kovalov B., Hens L. Economic and technological efficiency of renewable energy technologies implementation. *Sustainability*. 2023. 15. 8802. <https://doi.org/10.3390/su15118802> (**Scopus & WoS**)
- Melnyk L., Mandryka V., Mandryka K., Yevdokymova A., Matsenko O. (2023). Management decisions regarding innovative projects at their early stages of development: An example of a methodology for assessing crypto projects. *Problems and Perspectives in Management*, 21(4), 316–333. doi:10.21511/ppm.21(4).2023.25 (**Scopus**)
- Tu, Y.-X., Gaidelys, V., Čiutienė, R., Žigienė, G., Kovalov, B., Jucevičienė, R. Changes in the Competitive Environment and Their Evaluation in the Context of COVID-19: A Case Study. *Sustainability*. 2023, 15, 2664. <https://doi.org/10.3390/su15032664> (**Scopus & WoS**)
- Wang, W.; Wei, K.; Kubatko, O.; Piven, V.; Chortok, Y.; Derykolenko, O. Economic Growth and Sustainable Transition: Investigating Classical and Novel Factors in Developed Countries. *Sustainability*. 2023, 15, 12346. <https://doi.org/10.3390/su151612346> (**Scopus & WoS**)
- Kuzior O., Kostenko A., Sotnyk I., Chortok, Yu., Tuliakov O., Podmanicka M. Socioeconomic sustainability and the solidarity economy formation under the war conditions in Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. No. 5(52). P. 256–267. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.5.52.2023.4132>. (**Scopus & WoS**)
- Kurbatova T., Sotnyk I., Prokopenko O., Bashynska I., Pysmenna U. Improving the feed-in tariff policy for renewable energy promotion in Ukraine's households. *Energies*. 2023. No. 16(19). P. 6773. <https://doi.org/10.3390/en16196773> (**Scopus & WoS**).
- Trypolska G., Pysmenna U., Sotnyk I., Kurbatova T., Kryvda O. The winter package of the EU: possibilities for Ukraine's households. *Polityka Energetyczna – Energy Policy Journal*. 2023. No. 26(3). P. 149–170. <https://doi.org/10.33223/epj/170939> (**Scopus**).
- Kurbatova T., Sotnyk I., Trypolska G., Gerlitz L., Skibina T., Prokopenko O., Kubatko O. Ukraine's bioenergy sector: trends and perspectives for the post-war green energy transition. *International Journal of Energy Economics and Policy*. 2023. No. 13(5). P. 515–532. <https://doi.org/10.32479/ijeeep.14633> (**Scopus**)
- Sotnyk I., Kurbatova T., Kubatko O., Prokopenko O., Jarvis M. Managing energy efficiency and renewable energy in the residential sector: A bibliometric study. *Problems and Perspectives in Management*. 2023. No. 21(3). P. 511–527. doi:10.21511/ppm.21(3).2023.41 (**Scopus**).
- Zhou, M., Pysmenna, U., Kubatko, O., Voloshchuk, V., Sotnyk, I., Trypolska, G. Support for household prosumers in the early stages of power market decentralization in Ukraine. *Energies*. 2023. No. 16. P. 6365. <https://doi.org/10.3390/en16176365> (**Scopus & WoS**).

- Sotnyk I., Kurbatova T., Trypolska G., Sokhan I., Koshel V. Research trends on development of energy efficiency and renewable energy in households: A bibliometric analysis. *Environmental Economics*. 2023. Vol. 14(2). P. 13–27. doi:10.21511/ee.14(2).2023.02 (**Scopus**).
- Sotnyk I., Kurbatova T., Blumberga A., Kubatko O., Prokopenko O. Solar business prosumers in Ukraine: Should we wait for them to appear? *Energy Policy*. 2023. No. 178, 113585. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2023.113585> (**Scopus & WoS**).
- Kovalov B., Zhou M., Kartanaite I., Norvaisiene R., Krusinskas R. Unicorns' growth and financial flexibility before and after the IPO. *Heliyon*. 2023. Vol. 9, No. 9. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20313> (**Scopus**).
- Hakobyan N., Khachatryan A., Chortok Y. Management anomie and personal resources of management efficiency in transforming societies. *Marketing and Management of Innovations*. 2003. No. 2. P. 218–226. <https://doi.org/10.21272/mmi.2023.2-20> (**WoS**).
- Filatova, H., Tumpach, M., Reshetniak, Y., Lyeonov, S., Vynnychenko, N. Public policy and financial regulation in preventing and combating financial fraud: a bibliometric analysis. *Public and Municipal Finance*. No. 12. P. 48–61. [https://doi.org/10.21511/pmf.12\(1\).2023.05](https://doi.org/10.21511/pmf.12(1).2023.05) (**Scopus**).
- Tu, Y.-X., Kubatko, O., Piven, V., Kovalov, B., Kharchenko, M. Promotion of Sustainable Development in the EU: Social and Economic Drivers. *Sustainability* (Switzerland). 2023. Vol. 15, No. 9. <https://doi.org/10.3390/su15097503> (**Scopus & WoS**).
- Piven, V., Kubatko, O. Sustainable economic growth factors in the EU: applying a modified Cobb-Douglas production function with renewable energy and digitalization. *E3S Web of Conferences*, 2023, 456, 01006.
- Kubatko, O., Kuppenko, O., Kostenko, A., Kalchenko, L., Pehota, O. Resilience and vulnerability of a person in a community in the context of military events. *Problems and Perspectives in Management*. 2023. Vol. 21. P. 154–168. [https://doi.org/10.21511/ppm.21\(1\).2023.14](https://doi.org/10.21511/ppm.21(1).2023.14) (**Scopus**).

Монографії та розділи в колективних монографіях

- Melnyk L., Derevianko Y. M., Kubatko O. Vas., Kovalov B. L., Dehtyarova I. B. Dynamics of economic processes in transition to the digital economy. *Digitalization and information society*. Selected issues. Monograph 53 / A. Ostenda, T. Nestorenko. Katowice: Publishing House of University of Technology, 2022. P. 295–301. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/88788>
- Melnyk L., Karintseva O., Matsenko O. Management of digital transformations at enterprises and territories for sustainable development. In the monograph: Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 4 / ed. D. Diachkov. – Prague, Czech Republic: Nemoros s.r.o., 2022. 316 p. P. 240–246. ISBN 978-611-01-2365-5 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87573>
- Melnyk L., Dehtyarova I. Economic and organizational issues of restructuring of Enterprises within digital transformations. State government and administration economy and international relations as driving forces of economic growth in the XXI century. Collective monograph / Eds. M.A. Goldenblat, I.V. Kozyatko. Vinita: UKRLOGOS in UA. eLaunch LLC, 2022. P. 2–10. ISBN: 978-617-7171-77-4 <https://doi.org/10.36074/paaaseeirdfegcc.ed-2.06> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/88779>
- Kubatko O., Dehtyarova I., Sabadash V., Matsenko O. Economic security in an innovative economy. *Scientific Foundations in Economics and Management*: / за ред. Kovalenko V., Lyutyty I., Zatonatska T. Boston : Primedia eLaunch, 2022. P. 307–313. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/88786>
- Simanovska A., Matsenko O., Dehtyarova I., Psarov O. The formation of the creative economy as a key vector of the digital transformation of enterprises. *Modern Foundations of Economics, Management and Turism*. Collective monograph. Boston (USA): International Science Group: Primedia eLaunch, 2022. P. 180–189.
- Мельник Л. Г. Адитивна економіка (Економіка перетворень): Досвід ЄС щодо економічних перетворень в ході Industries 3.0, 4.0, 5.0. Монографія. Суми: Університетська книга, 2023. 208 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93398>
- Melnyk, L., Matsenko O., Kalinichenko L. Scientific approaches to the formation of organizational and economic mechanisms of functioning of additive (digital) economy. *Digital Transformations: Challenges and Benefits for the Economy and Society*. Monograph / Edited by Ilona Kalashnyk – Katowice (Poland): The University of Technology in Katowice Press, 2023. P. 154–161. ISBN 978-83-968088-3-7 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93547>
- Melnyk, L., Kalinichenko L., Matsenko O., Holub A., Perehod E. Formation of intellectual capital as a basic trend in ensuring the progressive development of economic systems. *Prospective Global Scientific Trends*. Monograph.

Mono-graphic series «European Science». Book 19. Part 3. 2023. 185 p. ISBN 978-3-949059-89-6 <https://10.30890/2709-2313.2023-19-03-011>

➤ Melnyk, L., Kalinichenko L., O. Matsenko, I. Dehtyarova, Doroshenko H. Personnel risk management based on the cognitive approach in the context of Industry 4.0. Methods of improving the economy, tourism and management. Collective monograph. Boston (USA): Primedia eLaunch, 2023. 603 p. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93328>

➤ Melnyk, L., Karintseva O., Rozgon Y., Kovalov B., Kubatko O. Directions of development of economic systems using artificial intelligence within industry 4.0. Methods of improving the economy, tourism and management. Collective monograph. Boston (USA): Primedia eLaunch, 2023. 603 p. ISBN 979-8-88862-814-0 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93546>

Melnyk, L., Kalinichenko L., Matsenko O., Piven A., Chuzhdanova M. Transformation of socio-economic systems and adaptation of enterprises for additive (digital) production. Social factors of economic growth, analysis of the effectiveness of tourism and management: collective monograph / Kaplin M., Makarov V., Bilan T., Perov M. etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2023. P. 32–40 ISBN 979-8-88992-704-4 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93575>

➤ 7. Melnyk, L., Kalanachenko L., Matsenko O., Piven A., Chuzhdanova M. Integral intelligence of the collective of enterprises as the basis of ensuring its competitiveness. Social factors of economic growth, analysis of the effectiveness of tourism and management: collective monograph / Kaplin M., Makarov V., Bilan T., Perov M. etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2023. P. 41–49. ISBN 979-8-88992-704-4. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93541>

➤ Від проривних технологій до цифрової економіки: монографія / за заг. ред. О. В. Кубатко, Б. Л. Ковальов. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 256 с. ISBN 978-966-657-924-2 (монографія)

Melnyk L., Matsenko O., Kovalov B., Kubatko O., Karintseva O. A system of criteria and indicators for assessing the dynamics of the state of socio-economic and environmental systems // *Theoretical Foundations in Economics and Management*: / за ред. Toporkova O., Lytovchenk O.. Бостон: Primedia eLaunch, 2022. С. 492–502. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/93533>

Отримані охоронні документи на право інтелектуальної власності

1. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Ковальов Б. Л., Вороненко В. І., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Харченко М. О., Чортюк Ю. В. Науковий твір «Формування системи показників та критеріїв для оціню-

вання динаміки цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем». №115674 від 10.01.2023 р.

2. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Ковальов Б. Л., Кубатко О. В., Карінцева О. І., Вороненко В. І., Литвиненко С. М., Бондар Т. В. Науковий твір «Економіко-математична модель просторової оптимізації розвитку регіонів країни на основі поєднання інформаційної дивергенції та економічної і цифрової конвергенції». №115920 від 19.01.2023 р.

3. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Кубатко О. В., Ковальов Б. Л., Карінцева О. І., Бурлакова І. М., Євдокимов А. В., Півень В. С. Науковий твір «Методичні підходи оцінювання забезпечення сестейнового розвитку на основі цифрових трансформацій». №115611 від 09.01.2023 р.

4. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Кубатко О. В., Харченко М. О., Ковальов Б. Л., Півень В. С., Чортюк Ю. В., Лукаш О. А. Науковий твір «Обґрунтування концепції забезпечення сестейнового розвитку та ресурсної безпеки». №115680 від 10.01.2023 р.

5. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Ковальов Б. Л., Пономаренко І. О., Тарасов В. А., Міщенко Я. Ю., Розгон Ю. В., Нікуліна М. П., Яременко А. Г. Науковий твір «Дослідження економічної ефективності застосування дронів в агробізнесі». № 6784 від 16.05.2023 р.

6. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Кубатко О. В., Кубатко О. В., Півень В. С., Ткаченко О. М., Сімановська А. Є., Маслій М. Ю., Степаненко Є. С. Науковий твір «Дослідження економічної ефективності цифрової трансформації системи обліку у бізнесі». №6785 від 16.05.2023 р.

7. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Маценко О. М., Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Ковальов Б. Л. Науковий твір «Концепція формування соціально-економічної безпеки країни». № 116410 від 20.02.2023 р.

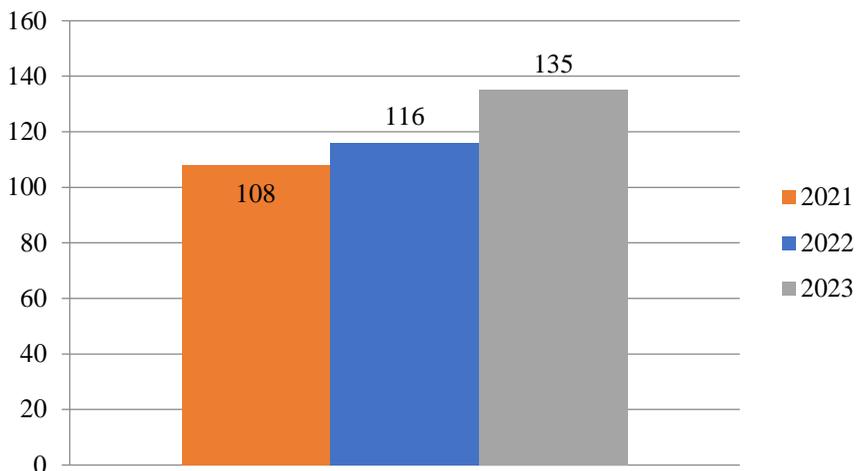
8. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Маценко О. М., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Дерев'яно Ю. М., Мельник Л. Г. Стаття "Restructuring of socio-economic systems as a component of the formation of the digital economy in Ukraine". № 116409 від 20.02.2023 р.

9. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Маценко О. М., Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Ковальов Б. Л., Харченко М. О., Вороненко В. І., Лукаш О. А., Дегтярьова І. Б., Скрипка Є. О. Стаття "Системний аналіз адитивної економіки". № 116408 від 20.02.2023 р.

10. Сотник І. М., Курбатова Т. О., Кубатко О. В. Методичний підхід до визначення оптимальних напрямів інвестування в генеруючі потужності відновлюваної енергетики домогосподарств в регіонах України. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 121407 від 1.12.2023.

Динаміка індексу Гірша (Scopus-цитування)

Динаміка H-індексу в ІЕР

Динаміка H-індексу в науковців ІЕР

Автор	2021	2022	2023	2023/2021
Хенс Люк	25	26	31	+6
Кубатко О.Вас.	11	13	17	+6
Мельник Л.Г.	10	12	15	+5
Сотник І.М.	9	11	14	+5
Карінцева О.І.	5	7	8	+3
Кубатко О.Вік.	2	6	7	+5
Маценко О. М.	1	3	6	+5
Ковальов Б. Л.	3	4	6	+3
Коблянська І. І.	2	4	6	+4
Дегтярєва І. Б.	4	5	5	+1
Чорток Ю. В.	4	4	5	+1
Харченко М. О.	3	4	4	+1
Коваленко Є. В.	3	4	4	+1
Вороненко В. І.	1	3	3	+2
Гриценко П. В.	1	1	2	+1

Науковці ІЕР, що мають понад 5 статей у БД SCOPUS

Автор	Всього	2022 р.	2023 р.
Мельник Л.Г.	37	4	3
Кубатко О.Вас.	35	7	6
Сотник І.М.	34	6	8
Коблянська І.І.	21	4	3
Кубатко О.Вік.	18	4	4
Карінцева О.І.	12	4	1
Ковальов Б.Л.	11	1	4
Маценко О.В.	10	2	1
Дегтярьова І.Б.	10	4	1
Коваленко С.В.	8	1	1
Дериколенко О.М.	7	1	1
Чорток Ю.В.	7	1	1
Харченко М.О.	6	1	1

Редагування наукових журналів

Науковці ІЕР, які є членами редколегій наукових журналів, що реферуються БД Scopus та/або Web of Science.

ПІБ	Назва журналу англійською мовою	Країна видання	База даних, Scopus / WoS
Карінцева О.І.	Problems and Perspectives in Management	Україна	Scopus
Кубатко О.В.	Environment, Development and Sustainability	Нідерланди	Scopus / WoS
Мельник Л.Г.	International Journal of Environment and Pollution, Knowledge and Performance Management	Швейцарія	Scopus / WoS
		Україна	Scopus
Дегтярьова І.Б.	International Journal of Environment and Pollution	Швейцарія	Scopus / WoS
	International Journal of Environment and Sustainable Development		
Сотник І.М.	International Journal of Innovation and Sustainable Development	Швейцарія	Scopus / WoS
	International Journal of Global Energy Issues		
Коблянська І.І.	Studia Ecologiae et Bioethicae	Польща	Scopus
Ковальов Б.Л.	International Journal of Innovation and Sustainable Development	Швейцарія	Scopus / WoS

4. Освітня діяльність

Забезпечення освітнього процесу

Науковці та професорсько-викладацький склад ІЕР безпосередньо брали участь у підготовці фахівців вищої кваліфікації за такими напрямками:

- докторантура й аспірантура за спеціальностями: 051 – Економіка; 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність;
- робота разових спеціалізованих вчених рад за спеціальностями: 051 – Економіка; 072 Фінанси, банківська справа та страхування; 073 Менеджмент;
- забезпечення підготовки магістрів за трьома спеціальностями: 051 Економіка, освітня програма «Економіка та бізнес-інновації», 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, освітня програма «Підприємництво, торгівля та логістика», 073 Менеджмент, освітня програма «Бізнес-адміністрування».

Інновації в навчальному процесі

Розпочато викладання та розроблено відповідне методичне забезпечення для нових дисциплін бакалаврських та магістерських освітніх програм: «Економіка та бізнес-інновації», «Підприємництво, торгівля та логістика», «Бізнес-адміністрування», у тому числі для англomовних проектів.

Зокрема, кафедрою економіки, підприємництва та БА розроблено та впроваджено сучасні інноваційні дисципліни за вибором студента: «Сучасні тренди в бізнесі: досвід ЄС», «Сталий розвиток: імплементація політик ЄС»; «Європейська політика економічної безпеки»; «Економіка ЄС та економічні політики», «Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами»; «Управлінська економіка: розвиток індустрій 4.0 та 5.0 в ЄС», «EU Policies for Green Economy», «Рітейл менеджмент» та інші, які викладаються українською та англійською мовами.

Керівництво дипломними проектами

За участю науковців ІЕР були сформовані інноваційні теми дипломних проектів та забезпечене керівництво ними.

Теми інноваційних студентських кваліфікаційних робіт, виконаних під керівництвом науковців ІЕР (2022-2023 рр.)

Бакалаврські кваліфікаційні роботи

Спеціальність 051 «Економіка», ОП «Економіка і бізнес»

➤ Інноваційне управління громадським транспортом в умовах цифрової економіки

➤ Цифрова трансформація сучасного бізнесу
➤ Вплив кібербезпеки на розвиток інформаційної економіки
➤ Світові тренди розвитку автопромисловості в умовах сучасних індустрій

➤ Вплив цифрових трансформацій на діяльність сучасних підприємств
➤ Цифровізація як фактор підвищення конкурентоспроможності українських підприємств

➤ Управління ефективністю підприємства на основі штучного інтелекту

➤ Економічні підходи до аналізу ринку автомобілебудування в умовах промислових революцій

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

➤ Дослідження перспектив розвитку електронної торгівлі
➤ Управління клієнтською базою в онлайн-підприємстві
➤ Сучасні тренди розвитку підприємницької діяльності
➤ Аналіз перспектив розвитку цифрового підприємництва
➤ Електронні технології та розвиток підприємництва
➤ Аналіз перспектив розвитку онлайн трейдингу
➤ Особливості впровадження «зелених» бізнес-технологій в підприємстві

➤ Формування і розвиток власного бізнесу у сфері проп-трейдингу

➤ Розвиток ринку крафтового бізнесу в умовах цифровізації

➤ Розвиток ринку лінгвістичних послуг в умовах цифрових трансформацій

➤ Підвищення ефективності діяльності логістичних підприємств за допомогою штучного інтелекту

Магістерські кваліфікаційні роботи

Спеціальність 051 «Економіка», ОП «Економіка та бізнес-інновації»

- Підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом цифровізації HR-процесів
- Удосконалення економічних підходів щодо цифровізації бізнесу (на прикладі дизайн студії)
- Економіка підприємств України в умовах цифрових трансформацій та післявоєнної відбудови
- Цифровізація як фактор стійкості вітчизняних підприємств в умовах сучасних промислових революцій
- Цифровізація як фактор економічної стійкості підприємств в умовах сучасних промислових революцій
- Цифровізація бізнес-процесів: світові тренди й можливості для українських компаній
- Економічні підходи щодо розрахунку та оцінки вартості майна в умовах цифровізації
- Управління ефективністю підприємства для досягнення сталого розвитку з використанням інструментів цифрової трансформації
- Підвищення ефективності діяльності підприємства шляхом цифровізації HR-процесів (на прикладі IT-компанії)
- Економічна ефективність впровадження інновацій в бізнесі в умовах цифрових трансформацій
- Цифровізація як фактор стійкості вітчизняних підприємств в умовах нестабільності

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», ОП «Підприємництво, торгівля та логістика»

- Цифровізації підприємницької діяльності: тенденції, проблеми та перспективи
- Сучасні методичні підходи в логістиці підприємницької діяльності у зв'язку з використанням концепції «Індустрія 4.0»
- Дослідження впливу криптовалютних бірж на розвиток економіки web 3.0
- Аналіз ефективності торговельного інвестиційного портфелю на фондових та криптовалютних ринках
- Вплив цифрової трансформації на бізнес модель підприємств (на прикладі компанії з виробництва дитячих конструкторів)
- Сучасні методи продажу товарів та послуг в умовах цифрової трансформації бізнесу
- Цифровізація бізнес-процесів: світові тренди й можливості для українських компаній

Спеціальність 073 «Менеджмент», ОП «Бізнес-адміністрування»

- Удосконалення підходів до адміністрування бізнесу в контексті цифрової трансформації
- Вплив штучного інтелекту на прийняття рішень в бізнесі
- Роль сучасних промислових революцій у прийнятті бізнес-рішень
- Використання технологій штучного інтелекту в методиках управління малим бізнесом

Керівництво науковою роботою студентів

Студентські роботи під керівництвом науковців ІЕР отримали призові місця на міжнародних конкурсах наукових робіт (у 2022–2023 роках):

1) Скрипка Є. та Богомолова К. (науковий керівник к.е.н., доц. Маценко О. М.) – диплом I ступеня у міжнародному конкурсі (спеціальність «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», м. Кременчук);

2) Чорна Я. (науковий керівник к.е.н., доц. Маценко О. М.) – диплом II ступеня у міжнародному конкурсі (спеціальність «Економіка», м. Кременчук);

3) Півень В. (науковий керівник д.е.н., проф. Кубатко О. В.) – диплом II ступеня у міжнародному конкурсі «Black Sea Science 2022» (спеціальність «Економіка», м. Одеса).

4) Мандрика В. та Смакоуз А. (науковий керівник к.е.н., доц. Маценко О. М.) – диплом I ступеня у міжнародному конкурсі (спеціальність «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», м. Кременчук).

5. Експертна робота

Експерти проєктів наукових фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок – І. М. Сотник, д.е.н., проф.; О. Вас. Кубатко, д.е.н., проф.

Експерти проєктів Національного фонду досліджень України – Мельник Л. Г., д.е.н., проф.; О. Вас. Кубатко, д.е.н., проф.; Коваленко Є. В., к.е.н., доц.; І. І. Коблянська, к.е.н., доц.

Експерт проєктів молодих учених за секцією «Економічні перетворення, демографічні зміни та благополуччя суспільства» – О.В. Кубатко, д.е.н., проф.

Експерт програми Горизонт 2020 (Europe in a changing World – inclusive, innovative and reflective societies) – Л. Г. Мельник, д.е.н., проф.

Експерт Європейської ініціативи COST <https://www.cost.eu> (2023 – по теперішній час) – І. І. Коблянська, к.е.н., доц.

Члени науково-методичних комісій:

- з економіки – Л. Г. Мельник, д.е.н., проф.;
- з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності – І. М. Сотник, д.е.н., проф.

6. Міжнародна діяльність

Реалізація міжнародних грантів

1) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня кафедри): «Законодавчий економічний та соціальний перехід ЄС до сестейнового суспільства в рамках Індустрій 4.0 та 5.0» (керівник Л. Г. Мельник) (2020–2023).

За 2022-2023 рр. у рамках проекту було прочитано серію лекцій, тренінгів для студентів Сумського державного університету, ВНЗ України та закордонних університетів

Зокрема, 06.05.2022 відбувся українсько-американський науково-освітній міст. У заході взяли участь близько 100 викладачів і студентів трьох університетів: Сумського державного університету (СумДУ) (Україна), Поліського національного університету (ПНУ) (Україна) та Університету Меріленду (UMD) (США). З доповіддю-лекцією виступили д.е.н. Леонід Мельник та д.е.н. Олександр Кубатко, професори кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування (ЕП та БА) СумДУ, завідувачі кафедр ЄС Жана Моне. Вони ознайомили присутніх з феноменом безпеки та показали, як впливають на безпеку соціально-економічних систем здобутки сучасних промислових революцій в умовах війни.

Прочитано цикл занять для викладачів і студентів ЛНУ ім. Івана Франка «Відповідь ЄС на виклики Industries 3.0, 4.0, 5.0 та практика України» (Basics of the EU readiness to meet the challenges of Industries 3.0, 4.0, 5.0). Прочитано курс «Основи готовності ЄС відповідати викликам Індустрій 3.0, 4.0 та 5.0», який викладався для студентів та викладачів НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» в онлайн форматі. Прочитано курс «Уроки ЄС у формуванні соціальної і солідарної економіки» для викладачів і студентів КНУ ім. Т. Шевченка. На базі кафедри економіки та менеджменту ХНУ ім. В.Н. Каразіна відбувся круглий стіл: «Проривні технології як основа підвищення репутаційних можливостей країни, організації, особистості». Підготовано монографію «Адитивна економіка (Економіка перетворень): Європейська практика економічних перетворень в ході Industries 3.0, 4.0, 5.0».

2) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня кафедри): «Економічна політика ЄС та громадське суспільство» (керівник О. В. Кубатко) (2020–2023).

За 2022–2023 рр. у рамках проекту було прочитано серію лекцій, тренінгів для студентів Сумського державного університету та ВНЗ України та закордону.

Зокрема прийнято участь у роботі триденного II Форуму академічної спільноти «Освіта в умовах війни: реалії, виклики та шляхи подолання», що

проходив на базі ДВНЗ Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Прочитано курс лекцій у Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького під загальною назвою «Відповідь ЄС на виклики Industries 3.0, 4.0, 5.0». Прийнято участь у роботі міжнародної наукової конференції «Еколого-економічні проблеми у міжнародній торгівлі», що проходила на базі Львівського національного університету ім. І.Франка (ЛНУ).

Прочитано лекції та семінари з вибіркової дисципліни «Економіка ЄС та економічна політика ЄС» та «EU Trade Policy» для студентів СумДУ. На базі Празького університету економіки та бізнесу (м. Прага, Чехія) прийнято участь у роботі 24-ї Міжнародної конференції «Environmental Economics, Policy and International Environmental Relations». Відбувся кластерний вебінар «Посилення потенціалу української освіти для Євроінтеграції», котрий був організований Національним Еразмус офісом України. О. Кубатко була проведена лекційна зустріч зі студентами та викладачами СНАУ. Також О. Кубатко та Б. Ковальовим була проведена лекційна зустріч зі студентами та викладачами Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». В рамках інтенсивного курсу було обговорено торговельну політику України до та під час війни. Акцентовано увагу на необхідності розбудови громадянського суспільства в Україні. Обговорено необхідність активної діяльності з відновлення економіки України у післявоєнний період.

3) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): Соціальна та солідарна економіка: впровадження досвіду ЄС для сталого розвитку» (SSExpEU – 101047518 – GAP-101047518) (керівник І.М. Сотник) (2022–2025 рр.)

За 2022–2023 рр. у рамках проекту були прочитані серії лекцій за тематикою «Соціальна та солідарна економіка», «Соціальна солідарна економіка: цінності і принципи для впровадження для сталого розвитку регіону», «Соціально-економічний розвиток ЄС в контексті соціальної солідарної економіки», «Соціальна солідарна економіка: демократичне управління в ЄС», а також проведені цикл семінарів на тему «Використання принципів соціальної солідарної економіки для створення розумного транспортно-логістичного середовища» та практичних зустрічей для студентів Сумського державного університету та інших закладів вищої освіти України, у тому числі із залученням представників Університету Меріленду (Меріленд, США).

З метою сприяння мережевії діяльності у рамках громадянського суспільства, партнерів та мереж закладів вищої і середньої освіти проведено тренінги з соціального шкільного підприємництва та інтерактивну он-лайн лекцію за тематикою «Пенсійна система України: яких сюрпризів чекати?» для школярів-слухачів Малої академії наук України; проведено та взято участь у круглих столах «Соціальна солідарна економіка: від теорії до практики»,

«Зелені рішення як пріоритет корпоративної соціальної відповідальності», «Демократичне управління в соціальній та солідарній економіці ЄС».

Виконавцями міжнародного гранту взято активну участь у роботі міжнародної конференції «Економіка для Екології» (м. Суми, Україна), Міжнародного урбаністичного форуму «Економіка відновлення міст» (м. Київ, Україна), міжнародної наукової конференції «Становище жінок та меншин в авторитарних режимах» (м. Париж, Франція), Університетському форумі біженців 2023 «Академічна інтеграція: перспективи відновлення та відбудови» (м. Женева, Швейцарія).

Прочитано лекції та проведено семінари за дисциплінами «Соціальна та солідарна економіка», «Європейська політика економічної безпеки», «Сталий розвиток: впровадження політик ЄС», «Соціально-трудові відносини», «Економіка підприємства II» для студентів Сумського державного університету.

У рамках модуля видано електронний навчальний посібник «Соціальна та солідарна економіка», 2 наукові статті за тематикою модуля; розроблено електронну навчальну інтерактивну гру «Абетка термінів соціальної та солідарної економіки».

4) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): «Проривні технології для сестейного розвитку в умовах індустрії 4.0 та 5.0: досвід ЄС» (101083435 – DTSDI – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH) (керівник І. Б. Дегтярєва) (2022–2025 рр.)

За 2022–2023 рр. у рамках проєкту було прочитано лекції для студентів СумДУ, інших ВНЗ України та закордоном. Зокрема, для студентів спеціальностей «Політичні технології та аналітика», «Психологія», «Соціальна робота», «Менеджмент соціокультурних технологій» було прочитано інтенсивний курс «Соціальне підприємництво: проривні технології та досвід ЄС». Проведено інтенсивний цикл занять «Проривні технології в світлі Industries 3.0, 4.0, 5.0: досвід ЄС та практика України» для студентів інженерних спеціальностей, напрям – електротехніка. Проведено лекційні зустрічі зі студентами та викладачами Харківського національного університету ім. Каразіна, де розглянуті різні аспекти євроінтеграційних процесів та освітніх можливостей для України. Учасники зустрічі дізнались про основні напрямки і завдання, пов'язані з інтеграцією України в ЄС, а також про актуальні питання і виклики на цьому шляху. В рамках проєкту ЄС Жан Моне (Jean Monnet Programm) та співпраці двох українських освітніх закладів: Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова та Сумського державного університету було проведено цикл занять з загальною тематикою «Проривні технології в світлі Industries 3.0, 4.0, 5.0: Досвід ЄС та практика України» для викладачів та студентів ХНУМГ ім. Бекетова. Проведено цикл занять

«Проривні технології в світлі Industries 3.0, 4.0, 5.0: Досвід ЄС та практика України» для аспірантів-економістів Сумського державного університету.

5) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): «Молодь і бізнес: практики ЄС для співпраці» (101126538 – YouthBEU – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH) (керівник Б. Л. Ковальов) (2023–2026 рр.).

За 2023 р. у рамках проєкту було прочитано лекції для студентів СумДУ і партнерських ЗВО України. Проведено лекційні зустрічі зі студентами та викладачами Одеського національного морського університету, на яких обговорено економіку ЄС та економічних політики підтримки бізнесу. Акцентовано увагу на політиці ЄС щодо підтримки бізнесу та створення нових робочих місць.

Проведено лекційні зустрічі зі студентами спеціальностей «Будівництво та цивільна інженерія», «Геодезія та землеустрій», «Облік і оподаткування» та викладачами Сумського будівельного коледжу, на яких обговорено торгівлю ЄС і політику ЄС щодо підтримки міжнародного бізнесу. Студенти мали змогу розробити бізнес-проекти та продумати план виходу на міжнародний ринок.

Проведено зимову Бізнес-школу «Молодь і бізнес: досвід ЄС та України», метою якої є поширення знань про основні цінності ведення бізнесу в ЄС та Україні. Учасники отримали знання про цінності та етику бізнесу в ЄС та Україні, а також практичні знання зі знаходження бізнес-ніші та аналізу конкурентів, розроблення одно-сторінкового бізнес-плану, створення MVP та прототипу, а також залучення інвестицій у бізнес. Крім того учасники працювали індивідуально та в командах над розробленням власних бізнес-проектів.

6) Міжнародний грант ЄС Жана Моне (рівня модуль): («Європейські передові практики щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку») (101047667-ERASMUS-JMO-2021-MODULE), 2022–2025, виконавець Коблянська І. І.

За 2022–2023 роки у рамках проєкту було розроблено та створено платформу модулю, на якій було розміщено навчальні матеріали курсу. Було організовано три навчальні сесії, які охопили учасників з різних університетів України, загалом – понад 60 осіб. Для студентів Royal Agricultural University, Велика Британія у рамках проєкту було прочитано курс лекцій, зокрема, лекція Коблянської І. І. “EU best practices for LCA: sustainable development and life cycle assessment”. У рамках реалізації проєкту підготовлено наукові публікації «Еволюція методології оцінювання життєвого циклу: світовий і вітчизняний контексти», <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-27>, а також виступи на Міжнародних конференціях «Лідерство ЄС в оцінці життєвого циклу» (Технології XXI сторіччя: 28 міжнародна науково-практична конфе-

пенція, 23-25 листопада 2022 р., м. Суми), “Promoting the EU best practices of LCA to ensure sustainable development in Ukraine (International Scientific and Practical Online Conference “ECONOMICS FOR ECOLOGY”, May 16–19, 2023, Sumy), “Agri-LCA Ability to Inform Comprehensive Sustainable Agricultural Policy” (IAMO Forum 2023: International Agricultural Trade, Geopolitics and Global Food Security, 21-23 June 2023, Halle (Saale), Germany).

7) Проект «Сприяння розвитку емпіричних академічних досліджень в Україні» за підтримки Української та Європейської асоціації дослідників освіти (12.2022-12.2023), спікерівник та виконавець Коблянська І. І.
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100088>

За 2022–2023 рр. у рамках проекту було створено платформу з навчальними матеріалами проекту, проведено дві навчальні сесії, що охопили учасників (науково-педагогічних працівників, аспірантів) із 29 закладів вищої освіти з 13 регіонів України. Загальна кількість учасників навчальних сесій склала понад 60 осіб. Проект став учасником VII Загальноукраїнського конкурсу найкращих проектів у сфері освіти дорослих від української асоціації освіти дорослих.

У рамках проекту було підготовлено навчальний посібник «Коблянська І.І., Костецька І.І. Сприяння розвитку емпіричних академічних досліджень в Україні: навчально-методичні матеріали. 2023. 124 с. Zenodo <https://doi.org/10.5281/zenodo.7817137>», що зайняв перше місце у категорії навчальних посібників у конкурсі «Краще видання 2023» ГО «Національна академія наук вищої освіти України».

Результати проекту знайшли відображення у науковій публікації Коблянська І., Костецька І. *Навички і потреби представників академічної спільноти України в контексті концепції відкритої науки. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2023. 77(4), стаття 4.* <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.4.4>. Результати дослідження засвідчили, що більшість представників науково-педагогічної спільноти України лише поверхнево обізнані з концепцією відкритої науки, не мають розвинених навичок роботи з різними форматами файлів, пошуку даних, належного оформлення цитувань та поширення результатів досліджень з використанням цифрових сервісів. Було встановлено, що дослідники мають високу мотивацію щодо отримання цікавих наукових результатів та участі у процесах інтернаціоналізації. Отримані результати засвідчують важливість та актуальність створення добре продуманих програм професійного навчання та підвищення кваліфікації науковців для повноцінної реалізації науково-дослідного потенціалу та успішної інтеграції України в Європейський дослідницький простір.

Залучення зарубіжних професорів до викладацької діяльності на базі СумДУ

➤ Професор Жан Марк Труйє, керівник Центру Досконалості Жана Моне, доцент Школи менеджменту Університету Бредфорда, Великобританія (2022, 2023). Результат: *33 викладачі та аспірантів отримали сертифікати.*

➤ Професорка Тетяна Тамбовцева, Ризький технічний університет (Латвія). Лекція на тему «Сталий розвиток та циркулярна економіка» відбулась в рамках програми віртуальної мобільності студентів – віртуального класу (2023). Результат: *15 студентів отримали сертифікати.*

➤ Професор Анна Альберіні, Університет Меріленду (США). Проєкт «Економіка змін клімату» (2023). Результат: *студенти та викладачі отримали сертифікати Університету Меріленд.*

Викладання науковців ІЕР в зарубіжних університетах

➤ Лекція «EU best practices for LCA: sustainable development and life cycle assessment», проведена к.е.н., доц. Коблянською І. І. для студентів магістратури в Королівському Університеті Сільського господарства (Royal Agricultural University), Велика Британія (2022).

➤ Курс лекцій та семінарів за темою «Сучасні тренди економічного розвитку» проведений д.е.н., проф. Мельником Л. Г. в Католицькому університеті, м. Левен, Бельгія (2022).

➤ Лекції за темою «Цифрові трансформації та Industries 3.0, 4.0, 5.0», проведені д.е.н., проф. Мельником Л. Г. в Школі маркетингу Університету Нового Південного Уельсу, м. Сідней, Австралія (2022, 2023).

➤ Курс лекцій та семінарів за темою «Економічний та соціальний перехід країн світу до сталого суспільства в рамках Індустрії 4.0 та 5.0», проведений д.е.н., проф. Мельником Л. Г. в Мадридському університеті Карлоса III м. Мадрид, Іспанія (2023)

➤ Цикл лекцій, проведених к.е.н., доц. Коблянською І. І. в Університеті прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Тріздорф, Німеччина):

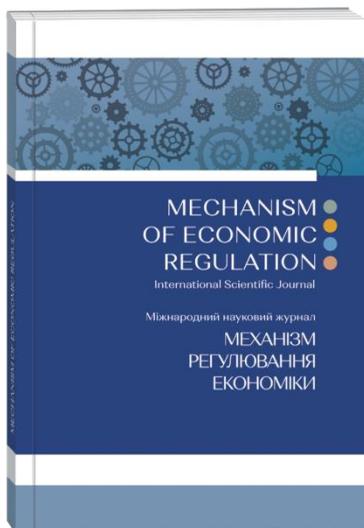
- викладання курсу Corporate Planning для студентів-магістрів з управління сільським господарством (весняний семестр 2022);

- викладання курсів Data Collection, Life Cycle Analysis, Corporate Planning, Academic Research and Writing (зимовий віртуальний семестр 2022-2023);

- викладання курсів Data Collection, Academic Research and Writing (зимовий віртуальний семестр 2023-2024).

7. Видавничі проєкти

Науковий журнал

Міжнародний науковий журнал «Механізм регулювання економіки» «Mechanism of Economic Regulation»

Міжнародний науковий журнал «Механізм регулювання економіки» (МНЖ «МРЕ») засновано 1999 року Сумським державним університетом (СумДУ), Центром економічних досліджень (ЦЕД), Сумським регіональним відділенням Академії підприємництва і менеджменту України (СРВ АПМУ), видавничо-торговим домом «Університетська книга». Видавець: ПФ «Видавництво «Університетська книга».

Основні рубрики: економіка природокористування і еколого-економічні проблеми; інноваційні процеси в економіці; економіка підприємства та організація виробництва; макроекономічні механізми.

Видання включено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук – наказ Міністерства освіти і науки України від 7 травня 2019 р. № 612 (Додаток 6), категорія «Б», друковані періодичні видання (економічні науки).

Журнал реферується та індексується у міжнародних наукометричних базах:

- Index Copernicus (IC, Польща)
- Ulrich's Periodicals Directory / Ulrichsweb (США)
- The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH, Польща)
- Google Scholar
- EconBiz (Virtual Library for Economics and Business Studies, Німеччина)
- RePEc (Research Papers in Economics, IDEAS, США)
- Russian Index of Science Citation (e-library, РИНЦ, Російська Федерація)
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (ІРБІС, Україна)

Усі матеріали, що надсилаються для публікації, проходять дворівневу систему рецензування: зовнішнє та внутрішнє (таємне) рецензування.

Журнал видається 4 рази на рік (щокварталу). Статті опубліковувалися двома мовами: українською, англійською. Офіційний сайт журналу: <http://mer.fem.sumdu.edu.ua>

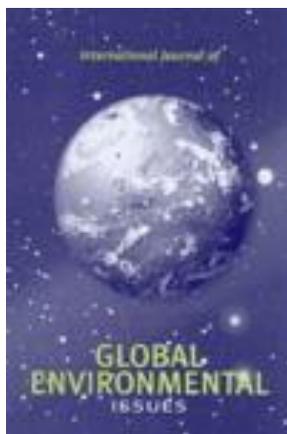
За період 2022–2023 рр. вийшли друком 8 номерів журналу.

У 2022 р. було видано 4 номери журналу, у яких опубліковано 42 статті. У 2023 р. було видано 4 номери журналу, у яких опубліковано 54 статті. Серед авторів журналу доктори та кандидати наук, аспіранти та студенти, представники державних органів влади та бізнесу.

Головний редактор журналу: д.е.н., професор Л. Г. Мельник, д.е.н., проф. (СумДУ, директор ІЕР). До складу редакційної колегії входять також три науковця ІЕР, а також учені з країн: Бельгії, Канади, КНР, Латвії, Нової Зеландії, Республіки Корея, Республіки Чехія, США, України, ФРН.

У складі редакційної ради працюють 8 науковців ІЕР.

Редагування спеціальних випусків

**Спеціальний випуск журналів
«International Journal of Global Environmental Issues»,
«International Journal of Global Energy Issues»
(БД Scopus, WoS)**

Тематика журналів включає

- Середовище людини
- Біорізноманіття
- Глобальне потепління та зміна клімату
- Міжнародні конфлікти та співпраця з питань зміни клімату
- Контроль, регулювання та політика
- Комплексні екологічні, енергетичні та економічні моделі (ЕЕЕ) для глобальної політики
  - Економічні, соціальні інженерні та соціальні підходи до вирішення глобальних екологічних проблем
  - Системи прийняття рішень та підтримки рішень для управління ризиками та катастрофами в регіональному та глобальному масштабі
  - Аналіз невизначеності та сценаріїв глобальних змін навколишнього середовища
  - Концептуалізація, моделювання та застосування концепцій просторової та регіональної стійкості та сталої торгівлі
  - Майбутнє бачення та сценарії

Спеціальний випуск журналу

«International Journal of Environment and Pollution»

IJEP є міжнародним форумом у сфері навколишнього середовища та забруднення, що розглядає ранні та середньострокові проблеми, пов'язані з науковим прогнозуванням, моделюванням та оцінкою. Він зосереджений на новаторських дослідженнях у науці про забруднення навколишнього середовища на ранньому науковому етапі.

Тематика журналу включає:

- Огляд та оцінка політики
- Стратегія формування політики
- Формування національної/міжнародної політики охорони навколишнього середовища
- Порівняльно-правові аспекти забруднення
- Оцінка ризиків від забруднення води, ґрунту та повітря; ефективні та життєздатні засоби правового захисту
- Охорона ґрунтів і підземних вод
- Екосистемні дослідження
- Стратегії утилізації відходів
- Екологічний вплив забруднюючих речовин
- Чисті технології
- Технологічні небезпеки
- Оцінка екологічного ризику та безпеки
- Навколишнє середовище та сталий розвиток
- Екологічне виховання та навчання

sustainability

Спеціальний випуск журналу «Sustainability»

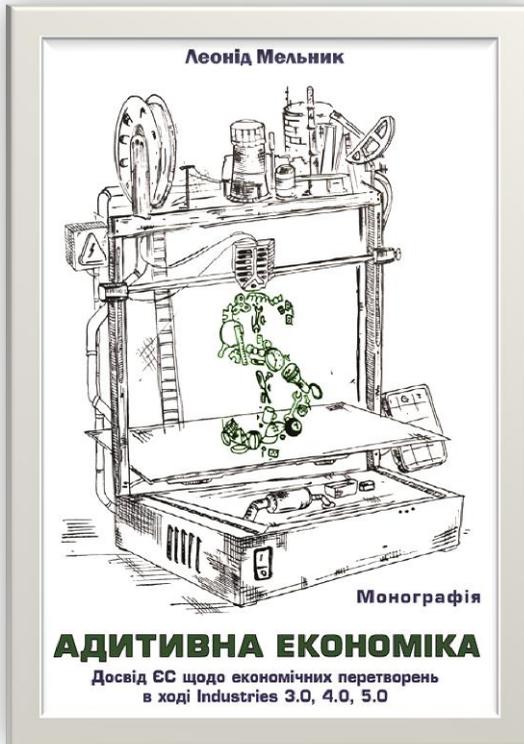
Sustainability – це міжнародний рецензований журнал із відкритим доступом про екологічну, культурну, економічну та соціальну стійкість людей, який кожні півмісяця видається онлайн.

Спеціальний випуск спрямований на те, щоб висвітлити досягнення в області сучасних зелених економічних перетворень, а також концепції сталого розвитку, такі як, але не обмежуючись ними:

- Інноваційний розвиток національних економік з урахуванням проблем стійкості;
- Сталий розвиток в умовах індустрій 4.0 і 5.0;
- Екологічний транспорт і зелена промисловість;
- Надійна технологічна база та нові матеріали;
- Ресурсно-технологічні виклики в умовах індустрій 3.0 і 4.0;
- Розвиток зеленої енергетики та пов'язані з нею економічні перетворення;
- Проривні технології та стале сільськогосподарське виробництво;
- Стратегії сталого розвитку;
- Відновлювана енергія для сталого розвитку;
- Системи прийняття та підтримки рішень;
- Синергетичні ефекти та екологічні конфлікти, спричинені економічними трансформаціями;
- Самоорганізація економічних і природних систем для стійкості.

https://www.mdpi.com/journal/sustainability/special_issues/7081PM2655

Монографії

Мельник Л. Г. Адитивна економіка (Економіка перетворень): Досвід ЄС щодо економічних перетворень в ході Industries 3.0, 4.0, 5.0. Суми: Університетська книга, 2023. 208 с.

В монографії розкривається зміст адитивної економіки як системи сфер господарської діяльності, а також сукупності суспільних відносин, щодо виробництва, розподілу, обміну та споживання, в основі яких лежать процеси адитивного виробництва. Характеризуються драйвери і механізми переходу до адитивної економіки в ході сучасних промислових революцій: Industries 3.0, 4.0, 5.0. Досліджуються процеси реструктуризації економічних систем в трансформаційному переході. Приділяється увага формулюванню людського капіталу в нових умовах. Розглядається досвід країн ЄС та практика України в перехідних процесах.

Від проривних технологій до цифрової економіки : монографія / за заг. ред. О. В. Кубатка, Б. Л. Ковальова. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 256 с

У монографії висвітлено проблеми та досліджено успішні кейси цифрової трансформації економіки. Проаналізовано існуючий стан цифрової трансформації в секторах економіки та вивчено закордонний досвід формування цифрової економіки. Проаналізовано міжнародний досвід оцінювання цифровізації суспільства та запропоновано індикатори й критерії оцінювання ефектів проривних технологій і цифрової трансформації. Розроблено методики оцінювання впливу цифрових трансформацій на сталий розвиток та динаміки цифрової трансформації й ефектів поширення проривних технологій. Розкрито особливості забезпечення сталого розвитку в умовах поширення проривних технологій та цифрової економіки.

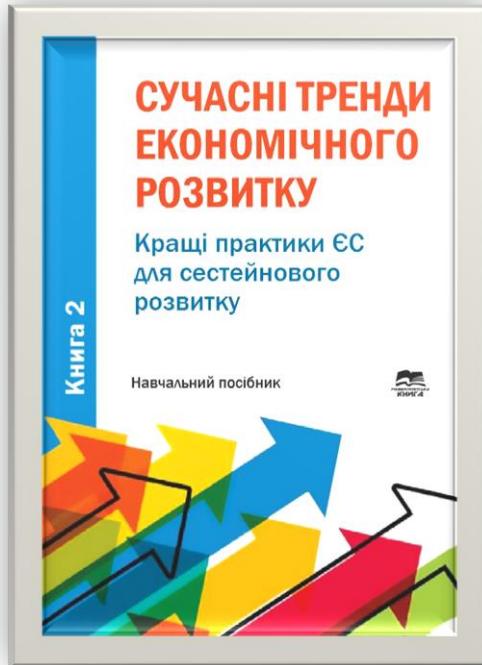
Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми: Університетська книга, 2023. – 702 с.

Матеріал, представлений у підручнику відображає сучасні проблеми впливу інновацій на підприємницьку діяльність бізнес-структур. У підручнику розглядаються питання впровадження інновацій в економічних системах, а також наводяться матеріали, що висвітлюють специфіку управління інноваційними процесами. Зокрема, в них розглядаються питання: генерування інновацій на підприємствах, реалізації цифрових трансформацій, інтенсифікації бізнес-процесів в умовах сучасних промислових революцій, формування інноваційних моделей ведення бізнесу, а також інші актуальні в сьогоднішніх умовах питання.

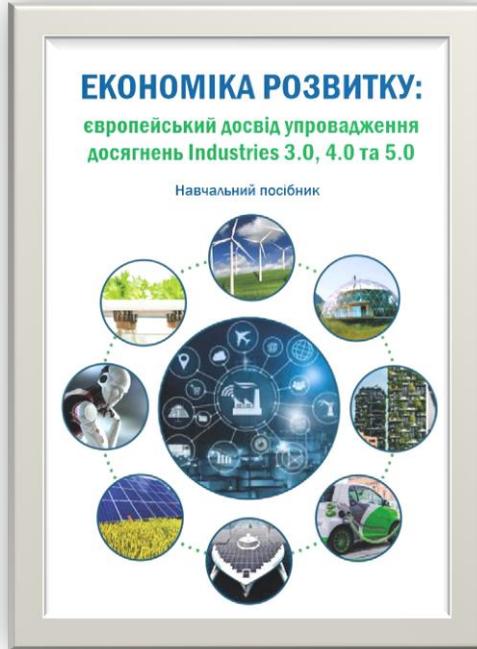
Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с.

Навчальний посібник знайомить з такими актуальними в сучасних умовах категоріями, як «тренд» і «тенденція» розвитку соціально-економічних систем. Характеризуються ознаки, взаємні відношення та процеси еволюції різних видів трендів. Показані особливості формування сучасних трендів у різних сферах діяльності: сестейнізації, інформатизації, цифровізації, кіборгізації економіки та її галузей, розвитку технологічної основи, нових матеріалів, Інтернету речей. Особлива увага приділяється сучасним промисловим революціям (Industries 3.0; 4.0; 5.0) та фазовому переходу до нової соціально-економічної формації.

Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с.

Навчальний посібник знайомить з такими актуальними в сучасних умовах категоріями, як «тренд» і «тенденція» розвитку соціально-економічних систем. Характеризуються ознаки, взаємні відношення та процеси еволюції різних видів трендів. Показані особливості формування сучасних трендів у різних сферах діяльності: сестейнізації, інформатизації, цифровізації, кіборгізації економіки та її галузей, розвитку технологічної основи, нових матеріалів, Інтернету речей. Особлива увага приділяється сучасним промисловим революціям (Industries 3.0; 4.0; 5.0) у сферах: енергетичній, транспортній, селітебній та аграрного виробництва.

Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. Навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с.

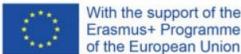
Метою навчального посібника є формування знань, навичок та світогляду, необхідних для управління процесами розвитку соціально-економічних систем. Розглядаються теми, пов'язані з вивченням фундаментальних та прикладних питань функціонування, самоорганізації і розвитку економічних систем, динаміки економічних процесів, дії зворотних зв'язків, трансформації систем, взаємної конвертації матеріальних, інформаційних та синергетичних зв'язків. Особлива увага приділяється розвитку соціально-економічних систем в умовах сучасних промислових революцій (Industries 3.0, 4.0, 5.0).

Сотник І. М. Соціальна та солідарна економіка: електронний навчальний посібник. Суми: СумДУ, 2022. 247 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/88469>

У навчальному посібнику розглянуто передумови й еволюцію соціальної та солідарної економіки (ССЕ), її концептуальні засади, механізми управління і керівництва організаціями ССЕ. Приділено увагу особливостям формування державної політики сектору та механізмам його фінансової підтримки, досвіду побудови ССЕ через партнерство і співробітництво. Досліджено внесок ССЕ в розбудову трудових відносин, формалізацію тіньової економіки, сталий розвиток, проаналізовано роль соціального підприємництва в сучасній концепції ССЕ. Навчальний посібник призначений для підготовки магістрів економічних спеціальностей, а також може бути корисним для студентів інших спеціальностей, викладачів і фахівців, які цікавляться питаннями соціальної та солідарної економіки.

Абетка термінів соціальної та солідарної економіки

Інтерактивна навчальна гра

Методичний розробник:

Сотник І.М.

Технічний розробник:

Сгоров В.А.

Почати гру

Інтерактивна навчальна гра «Абетка термінів соціальної та солідарної економіки» <https://econ.biem.sumdu.edu.ua/interaktyvna-navchalna-hra-abetka-terminiv-sotsialnoi-ta-solidarnoi-ekonomiky>

Інтерактивна гра, розроблена д.е.н., проф. Іриною Сотник, професором кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування (ЕПБА) Сумського державного університету за технічної підтримки ІТ-фахівців, дозволяє закріпити знання про основні поняття соціальної та солідарної економіки, здобуті на лекціях, прочитаних в рамках виконання першого етапу проекту Модуль Жана Моне, який наразі виконується на кафедрі ЕПБА, а саме: «Соціальна солідарна економіка: впровадження досвіду ЄС для сталого розвитку» (SSExpEU – 101047518 – GAP-101047518) (2022-2025). Гра є методичною розробкою, що передбачає встановлення відповідності різних термінів соціальної та солідарної економіки їх сутнісним визначенням. Гра призначена для застосування на практичних заняттях і може допомогти у навчанні бакалаврів та магістрів економічних спеціальностей, а також всіх, хто цікавиться питаннями соціальної солідарної економіки.

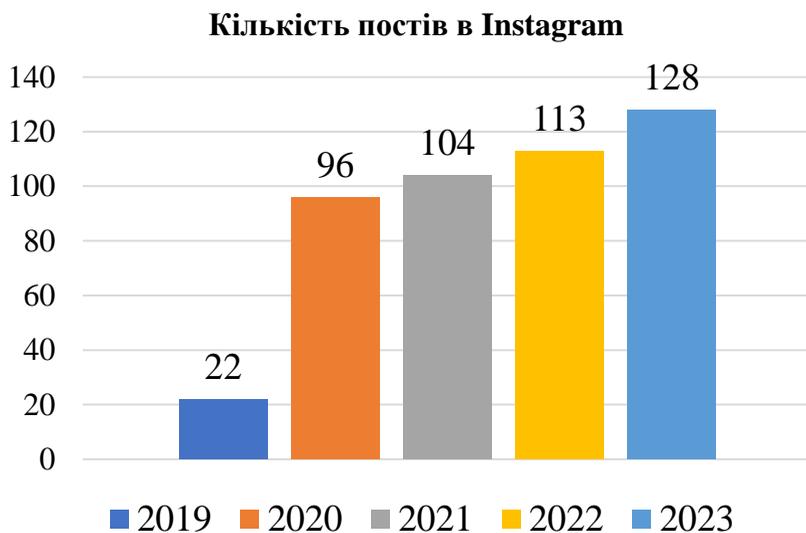
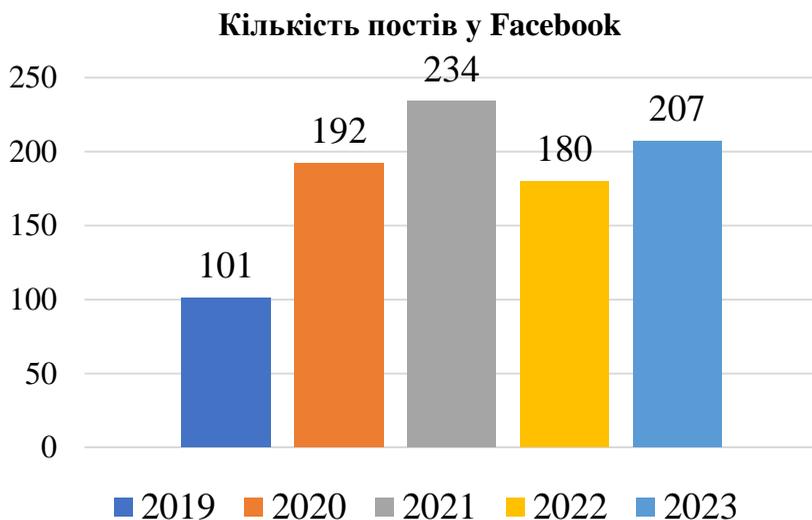

Мельник Л. Г., Даніел, Даріан. Веселі уроки. Вчений дітям: просто про складне. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2022. 244 с.

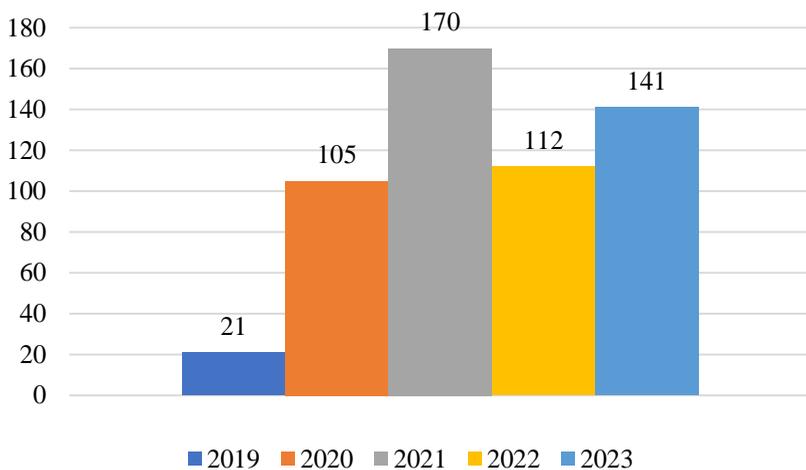
У книзі юний читач зустрінеться з дивним процесом навчання, де ніхто нікого не навчає, де робити висновки і навчатися доведеться самому читачеві. Казкові персонажі – кумедні й дивакуваті, дотепні й загадкові – проведуть читача сторінками книги від абетки до філософських роздумів.

Для дітей молодшого і середнього віку, а також дорослих, які допоможуть юним читачам у знайомстві з книгою.

8. Присутність в Інтернеті

Кількість новин на сайті кафедри

Кількість підписників

	2019	2020	2021	2022	2023
Facebook	275	571	1018	1079	1125
Instagram	124	691	1610	1495	1510
Всього	399	1262	2628	2574	2635

9. Громадська діяльність

У 2022–2023 рр. ІЕР проводив активну громадську діяльність за такими напрямками.

Вернадські читання

22.09.2022 в Сумській обласній бібліотеці відбувся традиційний щорічний захід. На лекції «Уроки ЄС у формуванні соціальної і солідарної економіки» д.е.н. Л. Мельника, професора кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування (ЕПБА) СумДУ, завідувача кафедри ЄС Жана Моне, директор НДІ Економіки розвитку МОН і НАН України були присутні школярі, студенти, викладачі і громадськість м. Суми. Лекція проходила в інтерактивному режимі. В ході неї активну участь узяли присутні.

Робота бізнес-школи

У грудні 2023 р. відбулася зимова Бізнес-школа «Молодь і бізнес: досвід ЄС та України» в онлайн форматі. Метою заходу є поширення знань про основні цінності ведення бізнесу в ЄС та Україні.

Тематичні модулі Школи:

- 🚀 Інноваційна економіка в умовах Індустрії 3.0 та 4.0
- 🚀 Торговельна політика і розвиток бізнесу в ЄС
- 🚀 Проривні технології, бізнес та стартапи в ЄС
- 🚀 Соціальна солідарна економіка для сталого розвитку

Участь у Бізнес-школі взяло більше 100 осіб, серед яких студенти університетів, коледжів та старших класів закладів загальної середньої освіти з таких міст як Суми, Одеса, Конотоп, Чернігів, Дніпро, Запоріжжя, Біла Церква, Кам'янець-Подільський тощо.

Запрошеними спікерами Бізнес-школи були українські підприємці, які мають досвід з розвитку бізнесу в країнах ЄС, зокрема, Німеччині та Польщі.

Організаторами та модераторами заходу були виконавці модуля Жана Моне Богдан Ковальов, Олександр Кубатко і Владислав Півень, викладачі та дослідники кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування Сумського державного університету.

Учасники отримали знання про цінності та етику бізнесу в ЄС та Україні, а також практичні знання зі знаходження бізнес-ніші та аналізу конкурентів, розроблення одно-сторінкового бізнес-плану, створення MVP та прототипу, а також залучення інвестицій у бізнес. Крім того учасники працювали індивідуально та в командах над розробленням власних бізнес-проектів.

Захід відбувся в рамках виконання проєкту Європейської комісії – модуля Жана Моне «Молодь і бізнес: практики ЄС для співпраці» (101126538-YouthBEU-ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH).

ЗВІТ
про діяльність
Науково-дослідного
ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ РОЗВИТКУ
Сумського державного університету
МОН України та НАН України
у 2022–2023 роках

Відповідальний за випуск: Л. Г. Мельник
Комп'ютерне верстання: Ю. М. Завдов'єва